

Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc. – 80 let

Dne 8. září 2009 se dožívá 80 let prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc. Narodil se ve Vrátně u Českých Budějovic. Během 2. světové války se rodina přestěhovala do Třeboně a ta mu přirostla k srdci, dosud v ní tráví každoročně řadu dnů. V roce 1948 absolvoval v Třeboni gymnázium, poté byl přijat ke studiu na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, které ukončil v roce 1953. Již jako medik pracoval v laboratořích III. interní kliniky pod vedením prof. Jiřího Šonky. Databáze PubMed uvádí jako jeho první publikaci v Časopisu lékařů českých „Acetylační test v diagnostice hypertyreózy“ z roku 1955. Po promoci nastoupil jako sekundární lékař do nemocnice v Českém Krumlově a působil krátce i jako obvodní a závodní lékař v Horní Plané a ve Větrní. V roce 1956 se přihlásil do konkurzu na místo sekundárního lékaře III. interní kliniky tehdejší FN II. Na svůj úspěch v něm později vzpomínal se slovy: „Na takové místo se do Prahy běžít třeba pěšky!“ III. interní klinice VFN a 1. lékařské fakultě UK zůstal věrný po celý život.

V roce 1964 obhájil kandidátskou práci na téma „Klinický význam některých metabolitů katecholaminů“. V roce 1959 se stal odborným asistentem kliniky, v roce 1972 obhájil habilitační práci na téma „Současné možnosti klinické diagnostiky a léčby feochromocytomu“ a v roce 1975 byl jmenován docentem vnitřních nemocí. Doktorskou práci, rovněž s tématem feochromocytomu, obhájil v roce 1981 a v roce 1983 byl jmenován profesorem pro obor vnitřních nemocí. Dlouhá léta byl zástupcem přednosty kliniky, prof. Vladimíra Pacovského, a zastával řadu pedagogických funkcí na tehdejší Fakultě všeobecného lékařství.

Nejprve se plně věnoval endokrinologii. Publikoval desítky článků v českých periodických, zejména s J. Dubovským, ale byl i prvním autorem práce o klinickém významu exkrece katecholaminů,

který se spoluautorstvím prof. Charvátka vyšel anglicky v roce 1966 v časopise Endokrinologie. Byl také členem výboru Československé endokrinologické společnosti. V paměti všech žáků je však spojován především s kardiologií. Vždy se zajímal o techniku v medicíně, a to ho přivedlo k oboru, který se v 60. letech minulého století rozvíjel opravdu bouřlivě. Teprve se rodila možnost intenzivní péče, pojem diferencované péče byl ještě neznámý. V roce 1970 se významně podílel na vzniku jedné z prvních koronárních jednotek v Československu. Zkušenosti čerpal i ze zahraničních pobytů v Dánsku a Německu. V roce 1976 získal v Německu první zkušenosti s echokardiografií a na III. interní klinice vybudoval první echokardiografickou laboratoř; také vydal první české publikace v tomto oboru. Vytvořil na klinice funkční kardiologickou skupinu, jeho nejbližšími spolupracovníky byli prof. František Köbel a první primářka koronární jednotky III. interní kliniky MUDr. Jitka Šimonová. Podílel se na vzniku katetrizační laboratoře, kde byly provedeny jedny z prvních koronarografií a vůbec první endomyokardiální biopsie u nás. K žákům prof. Petráška patří především prof. Jaromír Hradec, prof. Michael Aschermann, doc. Jiří Král a další lékaři kardiologické skupiny kliniky.

V 1. polovině 80. let 20. století se prof. Petrášek stal vedoucím redaktorem Časopisu lékařů českých. Časopis redigoval nepřetržitě od 23. čísla 122. ročníku, tj. od poloviny roku 1983 až do konce roku 2001. V této funkci plně osvědčil svůj široký medicínský i všeobecný rozhled, který spolu s neobyčejnou pracovitostí a pečlivostí, pověstnou „ušlechtilou byrokracií“, zajistil časopisu vysokou obsahovou i formální úroveň, za kterou byl po právu oceněn medailí J. E. Purkyně.

V této době se prof. Petrášek také začal systematicky věnovat recenzování od-

borných medicínských publikací. Lze si jen těžko představit desetitisíce a možná statisíce stran, které nejen pročetl, ale i přiblížil budoucím čtenářům. Na tuto práci později navázal jako editor mnoha desítek knih a odborný konzultant nakladatelství Grada a Galén. Také díky této práci je jedním z mála lékařů-internistů, kteří si zachovali široký rozhled po celé medicíně.

Jako systematický přednášející byl prof. Petrášek oblíbený, jako přísný examinator obávaný, v každém případě jako pedagog zapůsobil na několik generací internistů. Svým celoživotním působením ovlivnil kardiologii nejen na III. interní klinice a ve Všeobecné nemocnici, ale i v celočeském měřítku, což bylo po právu oceněno čestným členstvím České kardiologické společnosti, uděleným v tomto roce. Byl také propagátorem sesterského vzdělávání v kardiologii, zvláště na koronární jednotce, a řadu sester k dalšímu vzdělání podnítil.

Největší zásluhy má prof. Petrášek dnes na poli odborné lékařské literatury, kde odvedl a stále ještě odvádí množství práce na jednoho člověka vskutku neuvěřitelné. Velmi významně ovlivnil kvalitu českých lékařských publikací, a publikovat tak naučil mnoho českých lékařů.

Prof. Petrášek je nositelem mnoha ocenění, kromě již zmíněných především tří medailí Univerzity Karlovy a řady cen odborných společností; Českou endokrinologickou společností byl oceněn opakovaně.

Přejeme panu profesorovi do dalších let hlavně hodně zdraví a mnoho radosti z působení jeho žáků.

prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MBA
prim. MUDr. Petr Sucharda, CSc.
www.vfn.cz
e-mail: stepan.svacina@vfn.cz

Doručeno do redakce: 27. 7. 2009